

NATUR- OG MILJØKLAGENÆVNET

Rentemestervej 8
2400 København NV
Telefon: 72 54 10 00
nmkn@nmkn.dk
www.nmkn.dk

27. juli 2012 • J.nr.: NMK-132-00530 • Ref.: RURAB

AFGØRELSE

i sag om miljøgodkendelse af udvidelse af økologisk kvægbrug på ejendom i Aarhus Kommune

Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse efter § 12 i husdyrbrugloven¹.

Natur- og Miljøklagenævnet stadfæster Aarhus Kommunes afgørelse af 4. maj 2011 om miljøgodkendelse af udvidelse af det økologiske kvægbrug på Risvangsvej 12, 8530 Hjortshøj, med følgende ændringer:

Som vilkår 4.1.2.5 indsættes i godkendelsen:

Minimum 335 køer og 30 kvier skal være udegående mindst 1 måned om året inden for udbringningsarealet. Der skal føres logbog, der dokumenterer, at dyrene er udegående som angivet.

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet². Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt, jf. § 90 i husdyrbrugloven.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 9 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.

¹ Lov nr. 1486 af 4. december 2009 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug med senere ændringer.

² Lov nr. 483 af 11. maj 2010 om Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagen til Natur- og Miljøklagenævnet

Aarhus Kommune meddelte ved afgørelse af 4. maj 2011 miljøgodkendelse til udvidelse af det økologiske kvægbrug på Risvangsvej 12, 8530 Hjortshøj.

Afgørelsen er påklaget af daværende advokat på vegne af omboende. Udover det i klagen anførte, henviser klager til sit høringssvar til Aarhus Kommune af henholdsvis 14. december 2010 og 4. april 2011, der er medtaget som henholdsvis bilag 6-2 og 6-4 til miljøgodkendelsen.

De centrale klagepunkter er følgende:

Placeringen af stalden uden tilknytning til eksisterende bebyggelse bør tages i betragtning, således at kravene til godkendelsen skærpes i forhold til vurdering af miljøhensyn.

Den valgte placering opfylder ikke lovgivningens afstandskrav til vandløb, herunder hensyn til den særlige beskyttelsesværdige flora i nærområdet.

De nye bygninger overholder ikke åbeskyttelseslinjen, jf. naturbeskyttelseslovens § 16.

Der er ikke foretaget en konkret vurdering af, om de ansøgte bygninger i den konkrete sag er erhvervsmæssigt nødvendigt for ejendommen. Der er således sat skøn under regel.

Der er ikke foretaget en vurdering af den af klager foreslåede alternative placering.

Den undersøgte alternative placering vil være i konflikt med en kommende golfbane. Hensynet til naboer bør imidlertid have forrang herfor.

Sagens oplysninger

Der er 13. maj 2008 ansøgt om miljøgodkendelse af udvidelse af det økologiske kvægbrug på Risvangsvej 12 fra 114 malkekøer af stor race, 21 småkalve (0 – 6 måneder) og 75 kvier (6 måneder – kælving), svarende til 196 dyreenheder (DE), til 350 malkekøer af tung race, 45 småkalve (0 – 3 måneder), 30 kvier (25 måneder – kælving) og 175 tyrekalve (op til 65 kg), svarende til 501 DE.

Eksisterende anlæg ændres ikke. Ca. 68,5 meter nordøst for det eksisterende anlæg opføres en ny kostald på 3.878 m² med tilhørende malkecenter på 1.659 m², og der opføres i tilknytning hertil 2 nye gyllebeholdere på hver 2.750 m³. Umiddelbart vest for husdyrbrugets 2 eksisterende gyllebeholdere etableres en ny møddingsplads på 85 m².

Ud fra situations- og visualiseringsplan, medtaget som bilag 2 til miljøgodkendelsen, vil husdyrbrugets anlægsmasse efter udvidelsen fremstå således:

Den nye kostald opføres med fast gulv, 2 % hældning, dræn samt skraber. I den eksisterende kostald, der har spalter og ringkanal med rundskyld, som anvendes til goldkøer og højdrægtige kvier, etableres der skraber med skrabning hver 4. time. De resterende køer, småkalve og tyrekalve står på dybstrøelse.

Af miljøgodkendelsen henholdsvis side 77 og 80 fremgår følgende om BAT og staldindretning:

"Staldindretning

Den nye kostald opbygges med et fast gulv med etableret dræn samt hyppige skraber for hurtig bortledning af ajle. Ajlen indeholder en stor andel af den samlede ammoniak mængde. Denne fraktion af husdyrgødningen er meget flygtig, og derved disponeret for fordampning. Ved at sikre, at denne del af husdyrgødningen opsamles hurtigt, mindskes tabet af ammoniak fra stalden. Dette gulv lever op til kravene for BAT og er beskrevet i BAT byggeblad nr. 107.04-51. Det er således BAT at benytte sig af denne gulvtype.

I sengebåsene vil der være sand.

Alternativt til ovenstående staldtype med fast drænet gulv, kan der etableres spalter i stedet for fast gulv. Gyllen under spalterne kan forsures, hvilket reducerer ammoniakfordampningen med 50 % i denne staldtype, og derudover kan der etableres spalteskrabere ovenpå spalterne. Denne staldtype vil give en større reduktion af ammoniakken. Men da ejendommen drives økologisk kan forsuring af husdyrgødning jf. de danske regler om økologisk drift, ikke tillades.

Den eksisterende kostald, som i ansøgt drift skal anvendes til goldkøer og højdrægtige kvier er etableret med spalter og ringkanal med rundskyld. I den ansøgte drift etableres der skraber oven på spalterne med skrabning hver 4. time, hvilket reducerer ammoniakfordampningen med 25 %. Antallet af DE i dette staldafsnit er minimalt, hvorfor det ikke vurderes proportionalt at totalrenovere stalden med henblik på etablering af BAT gulv. Anlægget lever desuden op til Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænser. Reduktionen på 25 % er ikke indregnet i IT-ansøgningen, da tiltaget er indføjet i ansøgers høringsperiode.

[...]

8.2.3 Vurdering af staldindretning

Kravet om anvendelse af BAT gælder for såvel nyanlæg som eksisterende anlæg.

Den nye kostald opbygges med et fast gulv med etableret dræn samt hyppige skraber for hurtig bortledning af ajle. Dette gulv lever op til kravene for BAT og er beskrevet i BAT byggeblad nr. 107.04-51.

Aarhus Kommune finder, at staldanlæg beskrevet i BAT-blad 107.04-51 er bedst tilgængelig teknologi i malkekvægstalde.

Kommunen vurderer, at husdyrbruget lever op til lovens krav om BAT for så vidt angår staldindretning. Ved vurderingen har kommunen vægtet højt, at den nye stald er opført med en gulvtype, som anses for at repræsentere den bedst tilgængelige teknologi, og at der etableres skraber ovenpå spalterne i den eksisterende stald for at reducere ammoniakfordampningen

Vilkår:

8.2.3.1	Skrabere oven på spaltegulv i stald 1.1.1 skal skrabe hver 4. time.
8.2.3.2	Der skal på skrabe anlæg i begge staldanlæg føres logbog over årsag til og varighed af driftsstop. Logbog skal opbevares i 5 år.
8.2.3.3	Begge skrabe anlæg skal være forsynet med timer."

Det nye staldanlæg, herunder malkecenter og 2 nye gyllebeholdere, placeres ikke i tilknytning til husdyrbrugets eksisterende bygningsmasse. Af miljøgodkendelsen side 28 ff. fremgår bl.a. følgende om beliggenhed og planmæssige forhold, herunder med hensyn til afstandskrav efter husdyrbruglovens § 6 og § 8, i forbindelse med placeringen af den nye del af husdyrbrugets anlæg:

3.1 Beliggenhed og planmæssige forhold

3.1.1 Miljøteknisk redegørelse

Husdyrbruget er placeret i landzone. Der er ca. 139 meter fra den nye stald til nærmeste beboelse uden landbrugspligt (Risvangsvej 10, se bilag 2). Der er ca. 1.266 meter til byzone, som også er den nærmeste samlede bebyggelse, se ligeledes bilag 2.

Cirka 440 meter øst for husdyrbruget er forslag til lokalplan nr. 880 for "Golfbane ved Risvangsvej" under udarbejdelse. Da afstanden til den projekterede golfbane er ca. 440 meter vurderes den fremtidige golfbane ikke at blive væsentligt generet af nærværende kvægbrug.

	Afstandskrav (meter)	Afstand fra nærmeste staldhjørne (meter)
Eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde	50	1.266
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.	50	440
Nabobeboelse	50	139

Tabel 3.1.1 Afstandskrav - if. Husdyrbrugslovens § 6 - samt aktuelle afstande fra produktionsanlægget

I følge Husdyrbrugslovens § 8 er der fastlagt afstandskrav ved etablering af stalde og gødningsopbevaringsanlæg på husdyrbrug for mere end 3 dyreenheder. Afstandskrav i loven og aktuelle afstandskrav er nævnt i følgende tabel.

	Afstandskrav (meter)	Mindste afstand fra nærmeste nye anlæg og stald (meter)
Ikke-almene vandforsyningsanlæg	25	140
Almene vandforsyningsanlæg	50	1.800
Vandløb (herunder dræn) og søer	15	130
Afstand til vandløb fra nye gyllebeholdere	100	> 170
Offentlig vej og privat fællesvej	15	15
Levnedsmiddelvirksomhed	25	>1.000
Beboelse på samme ejendom	15	65
Naboskel	30	30

Tabel 3.1.2. Afstandskrav - if. Husdyrbrugslovens § 8 - samt aktuelle afstande fra produktionsanlægget herunder gødningsopbevaringsanlæg.

Følgende omkringliggende ejendomme tæt på det nye staldanlæg er uden landbrugspligt: Risvangsvej 10, Risvangsvej 14 og Risvangsvej 18.

De aktuelle afstande fra husdyrbruget til naboer og naboskel fremgår af situationsplanen vedlagt som bilag 2. Alle afstandskrav er overholdt.

3.1.2 Kommunens bemærkninger og vurdering

Projektet overholder afstandskravene i Husdyrbrugslovens §§ 6 og 8.

Det nye staldanlæg kan ikke placeres i tilknytning til den eksisterende bygningsmasse af hensyn til beskyttet natur se vurdering i afsnit 6.1 Ammoniak og natur. Det er oplyst af ansøger, at den valgte placering er den eneste realiserbare mulighed. De eksisterende bygninger anvendes fortsat i den ansøgte drift, og det er derfor af afgørende betydning, at det nye staldanlæg placeres på en måde, så der er mulighed for sammenhæng mellem de eksisterende bygninger og det nye staldanlæg. Den valgte placering tillader en driftsmæssig sammenhæng og dermed en fortsat anvendelse af ejendommens eksisterende bygninger.

Til grund for afgørelsen ligger primært det forhold, at der ikke er mulighed for at placere den nye staldbygning i umiddelbar tilknytning til den eksisterende bygningsmasse af hensyn til beskyttet natur. Desuden vurderer Aarhus Kommune, at de projekterede anlæg kan opføres med den valgte placering uden væsentlig gene for de omkringboende. Generne fra husdyrbruget er desuden behandlet under afsnit 6.

3.2 Placering i landskabet

3.2.1 Miljøteknisk redegørelse

Landskabsbeskrivelse

Ejendommen på Risvangsvej 12 ligger i det åbne land ca. 1,2 km øst for Spørring.

Landskabet er relativt fladt og åbent med store flader. Der er en del hegn og mindre beplantning i umiddelbar nærhed af placeringen for det nye byggeri. Bygningerne vil derfor ikke syne markante i landskabet.

Det nye staldanlæg opføres i dæmpede farver og der etableres en vold nord for anlægget og hegnene nord og syd for det nye anlæg vedligeholdes, hvilket giver en skærmende effekt af anlægget. Jordvolden fremgår af situationsplanen i bilag 2.

Åbeskyttelseslinjen

Den eksisterende bygningsmasse ligger indenfor åbeskyttelseslinjen. Afstanden til åen bliver ca. 114 m. Den nye staldbygning placeres i kanten af beskyttelseslinjen. Ansøger vurderer, at det nye staldanlæg ikke vil ændre de forhold, der ligger til grund for udpegningen, idet den ny staldbygning er skjult af et læhegn, samt opføres i materialer og har en højde, der er tilpasset omgivelserne, hvorved bygningen ikke vil syne dominerende i landskabet.

Indpasning af nye bygninger og anlæg i landskabet

Stalden ønskes placeret uden tæt tilknytning til eksisterende byggeri, fordi den eksisterende produktions placering ikke giver mulighed for udvidelse pga. korte afstand til beskyttet natur og naboer. Afstanden til eksisterende byggeri er oplyst til 68,5 m (bilag 2). Stalden er dimensioneret, så den passer til antallet af kvæg, og der er dermed ca. 11 m² pr ko.

Der er i forbindelse med ansøgningen om miljøgodkendelse søgt om tilladelse til at placere det nye staldanlæg uden tilknytning til den eksisterende bygningsmasse.

Det nye malkecenter bliver på i alt 1.660 m² og bygges i tilknytning til den nye kostald. Kostalden bliver på i alt ca. 3.900 m².

Byggeriet etableres med henblik på at integrere det så meget som muligt i omgivelserne. Byggeriet bliver med en så lille taghældning som muligt. Ligeledes bliver sidehøjden af bygningerne så lille som muligt. Dog skal færdsel med maskiner stadig være muligt. Med etableringen af det øgede dyrehold, ønskes yderligere opbevaringskapacitet for husdyrgødning etableret. Der opføres derfor to nye gyllebeholdere, hver på 2.750 m³. Disse bygges ved de nye bygninger. Der etableres en vold med stedsegrøn beplantning nord for malkecenteret og gyllebeholderne således, at de vil falde så meget i med omgivelserne, som det er muligt.

For at tage mest muligt hensyn til naboerne plantes der et 3-rækket læhegn i skel nord for den planlagte beplantede vold. Beplantningen vil blive vedligeholdt. Der vil blive taget hensyn til udsigten fra Risvangsvej 16, idet hegnet ikke vil blive plantet hele vejen ned til skel mod Risvangsvej 18. Herved vil der stadig være et godt udsyn over markerne. Derudover vedligeholdes hegnet mod syd, så indsigten til staldanlægget fra syd afskærmes af træerne.

Der plantes ligeledes træer langs vejen ned mod Risvangsvej 12, så alléen fortsættes langs hele den asfalterede vej. Der ved undgås det, at man kan få opfattelsen af at køre igennem en gårdsplads, når man eksempelvis kører ned mod Risvangsvej 14. Ud for de nye bygninger plantes træerne i rundeller, da det befæstede areal når ud til den asfalterede vej.

Ejendommens nuværende bygninger og driftsanlæg er beliggende samlet på ejendommen. Udvidelsen af produktionen kræver, at der bliver bygget stald og malkecenter på i alt ca. 5.560 m². De nye bygninger er placeret, så der fortsat vil op-leves en sammenhæng mellem det nye og de eksisterende bygninger.

Øst for det nye staldanlæg plantes nogle træer/høje buske (4-6 stk.). Beplantningen vil bryde indkigget til stalden fra øst.

[...]

De eksisterende bygninger anvendes fortsat efter udvidelsen, og det har derfor været afgørende, at de nye bygninger placeres på en sådan måde, at der fortsat er en sammenhæng mellem ejendommens bygninger, og fortsat er mulighed for en driftsmæssig anvendelse af ejendommens nuværende bygninger.

[...]

Malkecentret er opdelt i et malkested og en opsamlingsplads. Taget over opsamlingspladsen bliver lidt lavere end over malkestedet. Dermed bliver opsamlingspladsens højde 7,3 meter højt fra oversiden af soklen.

Der opsættes ikke belysning, der kan virke generende på omgivelserne.

Idet staldene er med naturlig ventilation, kan der forekomme lysudstråling fra bygningerne. Dette bliver dog dæmpet kraftigt af voldanlægget og beplantningerne.

Der er udarbejdet et snit af byggeriet set fra nord mod syd, samt set fra vest. Heraf fremgår, hvordan bygningerne fremstår i landskabet. Bygningen til tagryg bliver 9 m fra oversiden af soklen, hvor soklens højde målt fra færdigt terræn bliver 15-20 cm.

[...]

3.2.2 Kommunens bemærkninger og vurdering

Landskabelige og geologiske interesser

Ejendommen og tilknyttede anlæg ligger udenfor Spørring ådal, der er udpeget som "Geologisk interesseområde" og "Landskabeligt interesseområde" i Kommuneplan 2009.

[...]

Landskabet falder svagt fra Risvangsvej (kote 53) og ned mod Spørring Å (kote 44) Gårde og ejendomme ligger spredt i området og er typisk omkranset af levende hegn ligesom der i skel er levende hegn eller spredt beplantning af selvsåede træer og buske. Læhegn og træer i markskel er med til at dele landskabet op i mindre rum nord for Spørring Å, mens landskabet åbner mere op syd for Spørring å.

Fortidsminder og diger

Der er ikke beskyttede diger eller beskyttede fortidsminder nær ejendommen.

Kulturhistorie

Der er ikke registreret kulturhistoriske interesseområder.

Vurdering

Aarhus Kommune vurderer på baggrund af det oplyste:

Bygninger og anlæg

Naboer har i forbindelse med foroffentlighedsfasen givet høringssvar vedr. bygninger og anlæg (bilag 5). Der er foretaget en ny visualisering af de nye bygninger og anlæg (bilag 2) og der er foretaget projektilpasninger på byggeriet for at mindske synligheden i landskaber. Benhøjden er reduceret med 20 cm og taghældningen er ændret fra 20 til 15 grader, hvilket medfører at stalden bliver 2 m lavere. Farven på bygningens side og tag er samtidigt ændret fra en lys grå til en mørk grå nuance.

De nye bygninger og anlæg vil ligge mellem kote 49 og 48 i det nuværende terræn. Der er fremsendt en perspektivsnit-tegning (bilag 2), som viser bygningernes placering i landskabet set fra vest og mellem Risvangsvej og skel til matr. 10 c Spørring By, Spørring.

Der opføres en 2 m høj jordvold med stedsegrøn beplantning nord for bygninger og anlæg, som skærmer for indkig til gyllebeholdere.

Aarhus Kommune vurderer, at der er tale om driftsmæssige nødvendige bygninger.

Vurdering fritliggende byggeri uden tilknytning til eksisterende bebyggelsesareal

De ansøgte driftsbygninger og opbevaringsanlæg vurderes at være nødvendige for jordbrugserhvervet og opfylder derfor nødvendighedskriteriet for at der kan meddeles dispensation til at fravige kravet om tilknytning til eksisterende bebyggelse.

For at bygninger i landzone kan betragtes som værende i tilknytning til eksisterende bebyggelsesareal skal der højst være en afstand på ca. 20 m fra det eksisterende byggeri til det fremtidige. I dette tilfælde er det oplyst, at afstanden bliver 68,5 meter mellem den eksisterende bygningsmasse og det nye staldanlæg. Derudover adskiller en privat fællesvej de to bygningsmasser.

Den nye kostald, malkestald og de to gyllebeholdere vurderes dermed at være placeret uden tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer.

Der skal i den anledning behandles en ansøgning om dispensation i henhold til Husdyrbrugslovens § 22 og stilles vilkår jf. § 27.

Under sagsbehandlingen har alternative placeringer af det nye staldanlæg været undersøgt se afsnit 9. Arbejdet har vist at staldanlægget ikke med rimelighed kan placeres i tilknytning til de eksisterende bygninger af hensyn til beskyttet natur langs Spørring Å. Dette er der nærmere redegjort for i afsnit 6.1.

Å-beskyttelseslinien

Den nye kostald ligger i kanten af å-beskyttelseslinien med ca. 140-145 m til Spørring Å. Afstanden fra skel mod nabomatiklen 10 c Spørring By, Spørring mod syd er 30 m. Mod syd er der et eksisterende læhegn, som i dag fremstår med høje træer, som ikke vurderes at give en effektiv afskærmning. Staldanlægget vurderes at have en landbrugsmæssig karakter, som vurderes at være driftsmæssig nødvendigt.

Derfor er staldanlægget ikke omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 16 stk 2, nr. 5, som undtager driftbygninger, som er nødvendige for jordbruget.

Ovenstående undtager ikke, at der skal tages det nødvendige hensyn i forhold til landskabet.

Samlet vurdering

Aarhus Kommune vurderer på baggrund af ovenstående, at der i den konkrete sag og under hensyn til husdyrbrugets beliggenhed kan meddeles dispensation jf. Husdyrbrugslovens § 27 stk. 1 pkt. 3, til at placere en ny kostald på 3.878 m², en malkestald på 1.659 m² og to gyllebeholdere på 2.750 m³ uden tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesareal.

Dette sker på vilkår af, at nye bygninger og anlæg udføres og afskærmes i overensstemmelse med det ansøgte vist i bilag 2 og på figur 3.2.1.1. Det kræver, at det eksisterende læhegn mod syd efterplantes eller at der opsættes et nyt læhegn for at byggeriet afskærmes effektivt.

Såfremt kørearealer og gyllebeholdere med tiden bliver unødvendige for driften, skal disse fjernes. Aarhus Kommune vurderer på baggrund af det fremsendte materiale, at det ansøgte staldanlæg kan opføres med den projekterede placering uden væsentlig gene for de omkringboende. Projektet indeholder flere tiltag, som reducerer risikoen for gener fra husdyrbruget, herunder flere tiltag, som afskærmer byggeriet mod omgivelserne.

Vilkår:

- 3.2.2.1 Bygninger og anlæg skal placeres i overensstemmelse med den fremsendte perspektivplan og situationsplan vist som bilag 2. Farver og bygningshøjde skal være i overensstemmelse med de oplysninger, der er fremsendt, og som fremgår af figur
- 3.2.1.1. Der må ikke anvendes reflekterende materialer på bygninger.
- 3.2.2.2 Ny kostald skal placeres minimum 30 m nord for skel til matr. 10 c Spørring By, Spørring og møddingsplads skal placeres vest for eksisterende gyllebeholdere.
- 3.2.2.3 Højden af de projekterede gyllebeholdere må ikke overstige 2 m over terrænen og der må ikke fastmonteres udstyr på gyllebeholderne, som rækker 2 m over terrænen.
- 3.2.2.4 Der skal etableres en 2 meter høj jordvold med stedsegrøn beplantning nord for anlægget. Placeringen skal ske i overensstemmelse med det viste på figur 3.2.1.1 og beplantningsplanen vedlagt som bilag 2.
- 3.2.2.5 Der skal senest 31. december det år byggeriet afsluttes, plantes et 3-rækket læhegn med egnstypiske træer og buske iblandet stedsegrønt syd for skellet mellem matr. 12 c og 14 c, Spørring By, Spørring i overensstemmelse med figur 3.2.1.1 og beplantningsplanen vedlagt som bilag 2. Læhegnets længde skal svare til ca. 170 m målt fra Risvangsvej. Læhegnet skal renholdes og vedligeholdes således, at det opfylder dets formål.
- 3.2.2.6 Den eksisterende træerække i skel mellem matr. 12 c og 10 c Spørring By, Spørring skal bibeholdes, efterplantes og vedligeholdes i overensstemmelse med figur 3.2.1.1 og beplantningsplanen vedlagt som bilag 2, så det opfylder dets formål. Beplantningens længde skal være ca. 175 m målt fra Risvangsvej. Læhegnet kan udskiftes til et nyt, som skal etableres efter samme vilkår som i vilkår 3.2.2.5.
- 3.2.2.7 Alléen langs Risvangsvej forlænges i overensstemmelse med det viste på figur 3.2.1.1 og beplantningsplanen vedlagt som bilag 2.
- 3.2.2.8 Øst for det nye staldanlæg plantes minimum 4-6 egnstypiske træer og buske, som opnår en højde der kan bryde staldanlæggets facade.
- 3.2.2.9 Begge nye gyllebeholdere skal fjernes, hvis de ikke længere skal bruges i forbindelse med husdyrbrugets drift.
- 3.2.2.10 Udeareal omkring kostald og gyllebeholdere skal holdes rent og ryddeligt."

Af miljøgodkendelsen side 51 ff. fremgår følgende om naturområderne omkring husdyrbruget på Risvangsvej 12:

"Beskrivelse af naturområderne

Inden for en radius af 100 - 1.000 m ligger der en lang række af naturområder langs Spørring Å bestående af natur- og kulturrenge samt en enkelt moselokalitet. Engene og moselokaliteten er besøgt i maj og november 2009.

Engene er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 3.

De naturområder, som ligger inden for en radius af 1.000 m, og som vurderes at kunne blive påvirket af projektet, fremgår af Figur 6.1.2.1 og er nummereret fra 1-4.

Eng - punkt 1 på kort

Inden for en afstand af 480 m nordvest for ejendommen ligger nogle særdeles artsrige enge. På baggrund af besigtigelser i 2008 og 2009 er engene vurderet at kunne sidestilles med kvælstoffølsom natur i henhold til Husdyrbrugslovens § 7. Engene indeholder flere partier med rigkær med store bestande af den fredede orkide maj-gøgeurt, ligesom der er registreret den efterhånden sjældne engblomme tillige med en lang række af karakteristiske engarter f.eks.: eng-kabeleje, græsbladet fladstjerne, eng-nellikerod, kær-padderok, sumpsnerre, kær-star, næb-star, top-star, kær-tidsel, trævlekrone og trindstænglet star.

Eng – punkt 2 på kort

Inden for en afstand af ca. 460 meter fra ejendommen ligger en eng. Engen er besøgt den 17. juni 2009. Engen indeholder både mere tørre og fugtige partier og afgræsses af kvæg. Engen bærer spredt præg af at være omsået med kulturgræsser/-kløver. Samlet kan engen betegnes som næringsrig natureng med en veludviklet engvegetation som: Kær-dueurt, fløjlsgræs, vellugtende gulaks, kryb-hvene, eng-kabbeleje, sumpkællingetand, eng-nellikrod, kær-ranunkel, almindelig star, hare-star, manna-sødgræs og trævlekrone.

Mose – punkt 3 på kort

Inden for en afstand af 110 meter syd for ejendommen ligger en mose. Mosen er besøgt den 11. november 2009. Mosen kan betegnes som højstaudemose med dominans af fugtigbundsplanter og spredt forekomst af vedvegetation i form af pil og ask. Naturtypekarakteristiske arter er: Krybende baldrian, kær-dueurt, kær-fladstjerne, sump-forglemmigøj, eng-kabbeleje, kattehale, almindelig mjødurt, bittersød natskygge, engnellikerod, sideskærm, kær-star, toradet star, kær-tidsel, sværtvæld, kåltidsel og rørgræs.

Eng - punkt 4 på kort

Inden for en afstand af ca. 210 meter ligger en eng. Engen er besøgt 18. juni 2009. Der er tale om et engstrøg med varieret fugtigbundsforhold indeholdende partier med fin karakteristisk botanik, f.eks. Kær-dueurt, fløjlsgræs, vellugtende gulaks, almindelig kamgræs, glanskapslet siv, sump-kællingetand, kær-ranunkel, almindelig star, toradet star, næb-star, nikkende star og manna-sødgræs.

[...]

Vurdering

Ferske enge har en tålegrænse på 15 – 25 kg N/ha/år. Moser har en tålegrænse på 5- 25 kg N/ha/år. Nedenfor er angivet den vurderede tålegrænse for de enkelte lokaliteter. Vurderingen er foretaget ud fra de aktuelle plantelister.

Eng punkt 1:	ca. 15 kg N/ha/år
Eng punkt 2:	ca. 20 kg N/ha/år
Mose punkt 3:	ca. 20 kg N/ha/år
Eng punkt 4:	ca. 20 kg N/ha/år

Baggrundsbelastningen i området er ifølge DMU 2007 16-18 kg N/ha/år.

Merbelastningen med kvælstof er beregnet til naturområderne og er angivet nedenfor:

Eng punkt 1:	0,2 kg N/ha/år
Eng punkt 2:	0,1 kg N/ha/år
Mose punkt 3:	0,7 kg N/ha/år
Eng punkt 4:	0,4 kg N/ha/år

De nordligst beliggende enge er A-målsat jf. Kommuneplan 2009. En A-målsætning indebærer, at der normalt kun gives tilladelse til indgreb, der understøtter naturtypen. De øvrige naturområder er B-målsat, hvilket indebærer, at der kun i særlige tilfælde gives tilladelse til mindre indgreb efter en konkret vurdering af indgrebets betydning for naturen.

Eng 1

Ved tre anlæg med mere end 75 DE følger det af Husdyrbrugsloven, at den tilladte belastning til naturområder, der er omfattet af Husdyrbrugslovens § 7 må antage 0,3 kg N/ha/år. Dog skal projektets påvirkning til naturområdet herunder øvrige naturarealer bero på en konkret vurdering.

Med en baggrundsbelastning på 16 – 18 kg N/ha/år er tålegræsen for engen overskredet. Det er dog Natur og Miljø vurdering, at en merbelastning på 0,2 kg N/ha/år hverken i sig selv eller i kumulation med den eksisterende kvælstofbelastning, vil påvirke naturområdet i væsentlig grad.

Eng 2 og 4, Mose 3

De øvrige naturområder, som er moderat kvælstoffølsomme vurderes heller ikke at blive påvirket væsentligt af det konkrete projekt, idet tålegræsen ikke er overskredet og da bidragene i sig selv eller i kumulation med den eksisterende kvælstofbelastning ikke vurderes at påvirke naturområderne væsentligt.

Mose 3 har artstypiske planter for en højstaudemose. Mosen vil aldrig kunne udvikle sig til en højmose og dermed være sammenlignelig med § 7 natur i Husdyrbrugsloven.

Samlet vurdering

Udelukkende engarealet "Eng 1" er ved besigtigelse i området vurderet at være sammenlignelig med natur omfattet af Husdyrbrugslovens § 7."

Af miljøgodkendelsen side 82 ff. fremgår følgende om alternative løsninger i forbindelse med fastlæggelsen af placeringen af den nye del af husdyrbrugets anlæg:

"9.1 Alternative løsninger

9.1.1 Miljøteknisk redegørelse

Alternative løsninger har været kraftigt overvejet.

Det har været undersøgt, om det var muligt at placere stalden nær de eksisterende bygninger.

Alternativ 2

En placering nordvest for stuehuset har været under overvejelse, idet der allerede i dag er et eksisterende læhegn, der kan afskærme byggeriet mod nord. Denne placering er fravalgt.

En af hovedårsagerne til at fravælge denne placering er Aarhus Kommunes registrering af natur, samt ligestillelse af denne naturs beskyttelsesniveau med beskyttelsesniveauet for § 7 natur. Herved opstår der bufferzoner.

Ved at placere stalden i den alternative placering, vil stalden komme indenfor 300 meter til naturområdet og dermed være i bufferzone 1.

Kvælstofdepositionen må ikke øges indenfor bufferzone 1. En beregning i IT-ansøgningssystemet viser, at der vil ske en forøgelse af kvælstofdepositionen til naturområdet, hvis de nye anlæg bygges på den alternative placering.

Alternativ 1 – den valgte placering

Ved at placere det nye anlæg på det ansøgte sted kommer anlægget ud i bufferzone 2, hvor ammoniakdepositionen til naturområdet højst må være 0,3 kg N pr år, idet antallet af ejendomme indenfor 1.000 m med over 75 DE er tre.

Beregninger fra IT-ansøgningssystemet viser, at merdepositionen til naturområdet er 0,2 Kg N pr år. Da det generelle ammoniakreduktionskrav samt resultatet af lugtgeneberegningen er overholdt, er den ansøgte placering eneste mulighed for placering af den nye stald.

En anden vigtig årsag er de økologiske reglers krav om, at køerne dagligt skal på græs. Logistisk set er det en stor udfordring ved den fravalgte placering, idet køerne udenfor stalden ikke har mulighed for at spredes naturligt på afgræsningsarealet. De er nødsaget til at foretage et skarpt sving for at komme på arealet, eksempelvis på den anden side af åen.

Gangene vil blive slidt, hvilket vil medføre, at køerne efter regn vil skulle gå gennem pløje for at komme på græs, hvilket anses for u hensigtsmæssigt og giver et dårligt dyrevelfærd. Der er desuden en risiko for en sænket mælkeproduktion, som følge af et glat underlag, idet en ko ikke tør gå, hvor underlaget er glat. Dermed kan den komme galt af sted, eller den vil vælge slet ikke at gå ud på marken. Derved får den ikke den mængde foder, der skal til for at opretholde mælkeproduktionen.

Ved den valgte placering ligger de primære afgræsningsområder nord og nordvest for de eksisterende bygninger.

Ved den fravalgte alternative placering ville det være vanskeligt at benytte sig af disse arealer, hvorfor det ikke er hensigtsmæssigt at placere de nye driftsbygninger vest for stuehuset.

Hvis køerne lettere skulle kunne benytte sig af græsningsområderne på den anden side af åen, vil det blive nødvendigt at etablere en ekstra overgang over åen. Græsningsarealerne på den anden side af åen er imidlertid ikke de primære græsningsområder, og der ønskes derfor ikke en ny overgang over åen. Af hensyn til miljøet i og omkring åen, vil det også være at foretrække at undgå en ekstra overgang.

I forhold til afgræsningsmarkernes arrondering vil den ansøgte placering være mest hensigtsmæssigt, idet køerne lettest og hurtigst muligt vil kunne afgræsse omkringliggende marker.

Alternativ 3

Det har også været overvejet at flytte den ansøgte stald væk fra ejendommen. Det har dog ikke været muligt at finde en placering på de ejede arealer, hvor anlægget vil kunne opfylde afskæringskriterierne for naboer og natur.

9.1.2 Kommunens bemærkninger og vurdering

Ansøgninger efter § 12 stk. 2 skal præsentere en oversigt over de væsentligste alternativer, som ansøger har undersøgt, og oplysninger om de vigtigste grunde til valg af disse alternativer, under hensyn til virkningerne på miljøet. Kravet er opfyldt med ovenstående.

Alternativ 2

Argumenterne for fravalget af den alternative placering er drøftet med Aarhus Kommune under sagsbehandlingen. Placeringen vil være i konflikt med § 3 arealerne – sidestillet med § 7 natur - beskrevet i afsnit 6.1.2 og benævnt "Enge – punkt 7". Staldbygninger vil kunne placeres tæt på de eksisterende driftsbygninger – dog vil bygninger ligge meget åbent i landskabet mod syd.

Alternativ 3

Aarhus Kommune har ikke indgået i en drøftelse af en 3. placering. Jf. Husdyrbrugslovens § 24 er der ikke pligt til at undersøge alle tænkelige alternativer.

Overordnet vurderet, er det hensigten i loven, at driftsbygninger skal placeres tæt på de eksisterende driftsbygninger for at undgå en spredning af driftsbygninger i det åbne land. Dette kriterie er ikke opfyldt ved de to følgende placeringer.

- A) En placering syd for Spørring Å vil være meget synlig i landskabet. Endvidere vil det betyde, at en stor del af kørslen skal passere nye boligområder i Spørring. Der er også her spredt bebyggelse, som vil blive berørt af en udvidelse.
- B) Ved en placering længere mod øst end alternativ 1 kommer driftsbygninger tæt på et område, som i Kommuneplan 2009 er udlagt til golfbane. Golfbaner betragtes som rekreative arealer, der har en lugtgeneafstand svarende til samlet bebyggelse. Der er også her spredt bebyggelse og ingen umiddelbar vejadgang.

Samlet vurdering

Alternativ 1 er samlet vurderet den bedste placering, især på baggrund af sin nærhed til de eksisterende driftsbygninger."

Aarhus Kommune er ved fremsendelsen af klagen til Natur- og Miljøklagenævnet ved af e-mail 17. juni 2011 fremkommet med bemærkninger til klagen. Af kommunens bemærkninger fremgår bl.a. følgende:

"Med miljøgodkendelsen er der meddelt en dispensation i henhold til Husdyrbrugslovens § 22 og stillet vilkår i henhold til § 27. Det er vurderet, at de ansøgte bygninger og anlæg er erhvervsmæssige nødvendige i forhold til den ansøgte produktion. Den nye kostald ligger i kanten af åbeskyttelseslinien med ca. 140-145 m til Spørring Å og er ud fra ovenstående dermed omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 16 stk. 2, nr. 5, som undtager driftsbygninger, som er nødvendige for jordbruget fra byggelinien på 150 m til åen.

I Miljøgodkendelsen er der stillet vilkår, som skal fastholde den eksisterende beplantning samt sikre nye afskærmende beplantning i forbindelse med det nye byggeri. Aarhus Kommune har vurderet, at det ansøgte alternativ 1 opfylder betingelserne for godkendelser og bedst efterkommer de principper, som Miljøklagenævnets afgørelse MKN-130-00028 fastlægger omkring nye driftsbygningers placering i tilknytning til eksisterende bygningsmassen.

Klager anfører, at der ikke er svaret på et tidligere stillet spørgsmål om golfbane. Aarhus Kommune skal gøre opmærksom på, at der i Miljøgodkendelsen gennemgang af høringsbidraget på s. 22 er oplyst om lokalplanprocessen og indsat et direkte link til Aarhus Kommunes hjemmeside. Denne oplysning kan suppleres med, at Aarhus Byråd har godkendt lokalplan 880 den 27. april 2011. Lokalplan 880 kan påklages frem til 22. juni 2011. (<http://www.aarhus.dk/da/borger/bolig-og-byggeri/Lokalplanlaegning/Lokalplanoversigt.aspx>)

I øvrigt henvises til miljøgodkendelsens afsnit 1.5, hvor Aarhus Kommune har gennemgået alle indsendte høringsbidrag og hvor der er taget stilling til de anførte klagepunkter.

Høringsfaser udført ifbm. udarbejdelse af miljøgodkendelse

I miljøgodkendelsens bilagsdel fremgår de høringssvar, som er indgivet i foroffentlighedsfasen, § 21 høringssvar fra Favrskov Kommune samt parthøringsbidrag fra de 2 parthøringsrunder begge af 6 ugers varighed. Aarhus Kommunes bemærkninger til høringssvar og vurdering af nødvendige tiltag fremgår af miljøgodkendelsens afsnit 1.5."

Ansøger og klager er ikke fremkommet med bemærkninger i anledning af kommunens bemærkninger til klagen.

Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger og afgørelse

Det ansøgte er omfattet af husdyrbruglovens § 12 og forudsætter en godkendelse af det samlede husdyrbrug inkl. bedriftens arealer, jf. lovens § 12, stk. 2, og § 103, stk. 2.

Ifølge husdyrbruglovens § 19 skal kommunen ved vurderingen af bl.a. en ansøgning om godkendelse efter lovens § 12 sikre, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

Kommunen skal meddele afslag på en ansøgning om godkendelse efter husdyrbruglovens § 12, hvis lovens § 19 ikke er opfyldt, jf. lovens § 31.

BAT

BAT-begrebet er nærmere fastlagt i det såkaldte IPPC-direktiv³. I direktivets artikel 2, nr. 12, defineres "den bedste tilgængelige teknik" som:

"det mest effektive og avancerede trin i udviklingen af aktiviteter og driftsmetoder, som er udtryk for en given tekniks principielle praktiske egnethed som grundlag for emissionsgrænseværdier med henblik på at forhindre eller, hvor dette ikke er muligt, generelt begrænse emissionerne og indvirkningen på miljøet som helhed."

Definitionen af BAT indebærer, at vurderingen af, hvad der er BAT for en virksomhedstype, bl.a. må ansues i forhold til virksomhedens størrelse og i forhold til, om der er tale om en ny eller en bestående virksomhed. Det er imidlertid ikke den enkelte landmands økonomiske forhold, der indgår i vurderingen. Fastlæggelse af BAT skal gennemføres i forhold til, hvad der i almindelighed er opnåeligt for den pågældende branche eller industrigren, jf. direktivets artikel 2, nr. 12.

En ansøgning om godkendelse af husdyrbrug efter husdyrbruglovens § 11 eller § 12 skal indeholde oplysninger om husdyrbrugets valg af teknologi og produktionsmetoder, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 5, stk. 2, jf. bilag 2, pkt. G, nr. 27-28. Oplysningerne skal gives i form af en redegørelse bl.a. med dokumentation for, i hvilket omfang husdyrbruget anvender BAT til reduktion af ammoniakemissionen fra husdyrbrugets anlæg og udvaskningen af nitrat, samt oplysninger om hvordan et eventuelt fosforoverskud og udledning af fosfor nedbringes, jf. pkt. G, nr. 28.

Det følger af nævnets praksis, at kommunen i sager om godkendelse af husdyrbrug efter husdyrbruglovens § 11 eller § 12 skal anvende Miljøstyrelsens "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)"⁴ ved vurderingen af, om det ansøgte lever op til kravet om anvendelse af BAT. Vejledningen anviser en metode til fastsættelse af en ammoniakemissionsgrænseværdi for husdyrbrugets samlede anlæg.

Ved en samlet ny godkendelse, jf. husdyrbruglovens § 103, stk. 2, gælder kravet om anvendelse af BAT for både nye og eksisterende stalde. For krav til eksisterende dele af anlægget skal der dog efter lovens forarbejder fastsættes en rimelig frist til at opfylde BAT-krav, der fastsættes i en miljøgodkendelse foranlediget af en ændring eller udvidelse. I forhold til eksisterende anlæg anføres følgende i Miljøstyrelsens introduktion til de vejledende emissionsgrænseværdier⁵:

"På den baggrund skal godkendelsesmyndigheden ud fra proportionalitetsmæssige betragtninger foretage en konkret og individuel vurdering af, hvad der objektivt set kan lade sig gøre i de eksisterende dele af anlægget inden for de led i produktionskæden, som indgår i fastlæggelsen af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Godkendelsesmyndigheden bør i den forbindelse anvende de principper, som anvendes ved fastlæggelsen af den bedste tilgængelige teknik (BAT). Herefter bør der fastsættes en samlet emissionsgrænseværdi for det samlede anlæg, hvorefter ansøger i overensstemmelse med bemærkningerne i afsnit 4.2 har frit valg på hele anlægget."

Det bemærkes, at vurderingen af, om BAT-kravet i husdyrbrugloven er opfyldt, er uafhængig af, om beskyttelsesniveauet for ammoniak, lugt, fosfor og nitrat i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3 er overholdt.

Anvendelse af BAT i det ansøgte projekt

Det følger af nævnets praksis, at Miljøstyrelsens "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)" i sager efter husdyrbruglovens §§ 11 og 12 skal anvendes ved vurderingen af, om ammoniakemissionen fra husdyrbrugets anlæg begrænses mest muligt ved anvendelse af BAT.

³ Direktiv 2008/1/EF af 15. januar 2008 om integreret forebyggelse og bekæmpelse af forurening (kodificeret udgave).

⁴ De vejledende emissionsgrænseværdier for de forskellige dyretyper findes på Miljøstyrelsens hjemmeside: http://www.mst.dk/Virksomhed_og_myndighed/Landbrug/Husdyrgodkendelser/bat/BAT-standardvilkaar.htm

⁵ "Introduktion til Miljøstyrelsens vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) for husdyrbrug omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 11 og § 12", Miljøministeriet, Miljøstyrelsen, 2010.

Ved fastsættelse af en emissionsgrænseværdi for det samlede anlæg skal der ifølge vejledningen udregnes emissionsgrænser for de enkelte dele af (stald)anlægget. Summen af disse emissionsgrænser udgør emissionsgrænseværdien for det samlede anlæg, som skal overholdes af husdyrbruget.

Efter nævnets beregninger på baggrund af vejledningen må ammoniakemissionen fra kvægbesætningen, der ifølge ansøgningen vil foregå i de eksisterende dele af anlægget, ikke overstige 805,3 kg N/år. Ammoniakemissionen fra produktionen i de nye dele af anlægget må ikke overstige 2.129,4 kg N/år. Emissionen fra det samlede anlæg må derfor ikke overstige i alt 2934,7 kg N/år.

Anvendelsen af de i ansøgningen anførte teknikker og den forudsatte placering af produktionen i den eksisterende og nye del af husdyrbrugets staldanlæg vil medføre en ammoniakemission fra det samlede anlæg på i alt 3.005,5 kg N/år.

Ammoniakemissionen fra det ansøgte projekt overskrider dermed som udgangspunkt den vejledende emissionsgrænseværdi. Nævnet finder imidlertid, at overskridelsen må betragtes som ubetydelig, og at der derfor ikke er grundlag for at fastslå, at det godkendte projekt ikke overholder kravet om, at husdyrbruget skal begrænse ammoniakemissionen ved anvendelse af BAT. Idet ammoniakfordampningen fra udegående dyr ikke medregnes ved beregningen af den samlede ammoniakemission fra husdyrbrugets staldanlæg, stilles der følgende vilkår om andelen af udegående dyr, der indsættes som vilkår 4.1.2.5 i miljøgodkendelsen:

Minimum 335 køer og 30 kvier skal være udegående mindst 1 måned om året inden for udbringningsarealet. Der skal føres logbog, der dokumenterer, at dyrene er udegående som angivet.

Landskabelige forhold

Kommunen skal ved vurderingen af en ansøgning om godkendelse efter husdyrbruglovens § 12 bl.a. varetage hensynet til landskabelige værdier, jf. lovens § 23, og under hensyntagen til husdyrbrugets beliggenhed fastsætte vilkår, der sikrer, at den ansøgte etablering sker under hensyntagen til de landskabelige værdier, jf. § 27, stk. 1, nr. 2, jf. § 22.

Det følger af husdyrbruglovens § 22, stk. 1, at ved opførelse af ny bebyggelse på et husdyrbrug uden tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer skal kommunen ved vurderingen af en ansøgning om miljøgodkendelse efter husdyrbruglovens § 12 sikre, at de landskabelige værdier ikke tilsidesættes. For erhvervsmæssigt nødvendigt byggeri, som opføres uden tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer, skal kommunen vurdere beliggenheden og udformningen af det ansøgte, jf. § 22, stk. 2.

Der er ikke med bestemmelsen i husdyrbruglovens § 22 tiltænkt nogen ændring af den hidtidige landzoneadministration. Udgangspunktet er, at landbrugsbygninger skal placeres i tilknytning til de hidtidige bebyggelsesarealer, så ejendommens bebyggelses- og færdselsarealer udgør en hensigtsmæssig helhed. Der gælder således et krav om en særlig begrundelse for placering af erhvervsmæssigt nødvendige bygninger uden tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer.

Kommunen skal i hver enkelt sag foretage en konkret vurdering af, om der foreligger en særlig begrundelse for at fravige udgangspunktet.⁶ Afstandskrav til anden bebyggelse kan være en særlig begrundelse. Der kan også være situationer, hvor afstandskravene ikke løser problemer med naboer, eksempelvis på grund af de stedlige vindforhold. I sådanne tilfælde kan kommunen tillade eller godkende en placering af driftsbygninger uden tilknytning til de hidtidige bebyggelsesarealer efter en samlet, konkret vurdering. Vurderingen af ansøgninger om opførelse af erhvervsmæssigt nødvendige bygninger skal ske med skyldigt hensyn til, hvad der er økonomisk og funktionelt muligt og forsvarligt. Hvis der ikke foreligger nogen særlig begrundelse for en beliggenhed uden tilknytning

⁶ Vejledning fra Skov- og Naturstyrelsen, Tilladelse og miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, pkt. 4.7.2.

til de hidtidige bebyggelsesarealer, kan kommunen afvise den ansøgte beliggenhed og henvise til en beliggenhed i tilknytning til de hidtidige bebyggelsesarealer.⁷

Landskabelige forhold i det ansøgte projekt

Den nye kostald med tilhørende malkecenter samt de 2 nye gyllebeholdere ønskes opført ca. 68,5 m nordøst for de eksisterende bygninger på den anden side af privat fællesvej, og således uden tilknytning til eksisterende bygninger. Kommunen har redegjort for, at en placering i tilknytning til de eksisterende bygninger ikke er mulig af hensyn til naturen langs Spørring Å.

Udgangspunktet er, at nyt byggeri skal opføres i tilknytning til den eksisterende bebyggelse på ejendommen. Nævnet finder dog ikke grundlag for at tilsidesætte kommunens vurdering af, at det ikke er muligt at opføre det nye byggeri i tilknytning til eksisterende bebyggelse af hensyn til naturen langs Spørring Å, herunder især det område, der registreret som en eng omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og som er beliggende ca. 480 m nordvest for den eksisterende bebyggelse.

Angående naturområderne langs Spørring Å, angivet i miljøgodkendelsen som naturpunkt 1 – 4, bemærker nævnet, at nævnet ikke har fundet grundlag for at tilsidesætte Aarhus Kommunes vurdering af, at alene den § 3-beskyttede eng, naturpunkt 1, der ligger ca. 480 m nordvest for husdyrbrugens eksisterende bebyggelse, kan sidestilles med kvælstoffølsom natur omfattet af § 7 i husdyrbrugloven.

Aarhus Kommune har i sin afgørelse redegjort for, at den ansøgte og godkendte placering – uden tilknytning til hidtidige bebyggelsesarealer – ud fra et landskabeligt hensyn kan godkendes uden væsentlig gene for de omkringboende, ligesom der er lagt vægt på, at en samling af bygningsmassen er vigtigt for ansøger, for at opnå en produktionsmæssig sammenhæng, da de eksisterende bygninger fortsat anvendes i ansøgt drift. Kommunen har redegjort for, at byggeriet etableres med henblik på at integrere den nye del af anlægget så meget som muligt i omgivelserne, idet der bl.a. stilles vilkår vedrørende beplantning, materiale- og farvevalg samt højde, der ifølge kommunens vurdering tilsammen reducerer risikoen for gener fra husdyrbruget.

Kommunen har yderligere redegjort for, at andre alternative placeringer er fravalgt, herunder en placering syd for Spørring Å, og en placering længere mod øst end den ansøgte og godkendte placering.

Nævnet finder ikke grundlag for at tilsidesætte kommunens landskabelige vurdering af, at en placering af det nye staldanlæg syd for Spørring Å vil være meget synlig i landskabet. Nævnet har bl.a. lagt vægt på, at en del af ansøgers arealer, som er beliggende syd for Spørring Å, og hvor de nye stalde derfor evt. vil kunne placeres, er udpeget som et område med særlig landskabelig interesse, jf. den for området gældende kommuneplan. Dertil kommer, at landskabet syd for Spørring Å er mere åbent end området nord for Spørring Å, idet området ikke i samme grad præges af spredt bebyggelse, levende hegn og andre punktvis beplantninger. Landskabet opfattes derfor mere åbent.

Kommunens begrundelse for at en placering længere mod øst end den ansøgte og godkendte placering ikke er mulig, bygger imidlertid på et ukorrekt grundlag. Nævnet kan ikke tiltræde kommunens vurdering af, at en golfbane har en lugtgenæafstand, der svarer til samlet bebyggelse (lugtgenekriterie II). Nævnet har tidligere afgjort, at en golfbanen maksimalt kan have en lugtgenæafstand, der svarer til genekriterie III (svarende til enkeltbolig), jf. MKN-104-00298 af 25. september 2009.

Nævnet har derfor foretaget en nærmere vurdering af den ansøgte placering af den nye del af husdyrbrugens staldanlæg i landskabet.

⁷ Forslag til lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (L 55) Folketingsåret 2006-2007 (særtryk), side 68.

Nævnet konstater indledningsvis, at afstandskrav efter § 8 i husdyrbrugloven er overholdt, herunder kravet om en afstand på 15 m til vandløb, jf. § 8, stk. 1, nr. 3, ligesom byggeriet vil være undtaget forbuddet i naturbeskyttelseslovens⁸ § 16, stk. 1, mod bl.a. placering af bebyggelse inden for en afstand 150 m til vandløb, jf. § 16 stk. 2.

Nævnet finder ikke grundlag for at tilsidesætte kommunens vurdering af den ansøgte placering af den nye kostald med tilhørende malkecenter og de 2 nye gyllebeholdere. Nævnet har herved lagt vægt på, at der er tale om en for husdyrbruget erhvervsmæssig nødvendig bebyggelse, som opføres uden for bygge- og beskyttelseslinjer efter plan- og naturbeskyttelsesloven med undtagelse af åbeskyttelseslinjen, og uden for områder, der er udpeget med bl.a. særlige landskabelige interesser i den for området gældende kommuneplan. Nævnet har samtidig lagt vægt på, at det nye byggeri opføres i et område, der i forvejen er præget af spredt bebyggelse og enkelte levende hegn, og at kommunen har stillet vilkår om skærmende beplantning og vedligeholdelse af eksisterende beplantning og allé.

Herefter, og idet det i øvrigt anførte i klagen og klagers høringssvar af henholdsvis 14. december 2010 og 4. april 2011 til Aarhus Kommune ikke kan føre til et andet resultat, stadfæster Natur- og Miljøklagenævnet Aarhus Kommunes afgørelse af 4. maj 2011 om miljøgodkendelse af udvidelse af det økologiske kvægbrug på Risvangsvej 12, 8530 Hjortshøj, med følgende ændringer:

Som vilkår 4.1.2.5 indsættes i godkendelsen:

Minimum 335 køer og 30 kvier skal være udegående mindst 1 måned om året inden for udbringningsarealet. Der skal føres logbog, der dokumenterer, at dyrene er udegående som angivet.

Hanne-Marie Motzfeldt
Specialkonsulent

/

Rune Raun-Abildgaard
Fuldmægtig

Afgørelsen er sendt pr. e-mail til:

Gårdejer Hanne Therkildsen, p_therkildsen@mail.dk

Cand.jur. Poul Müller, muller.poul@gmail.com

Aarhus Kommune, sags nr. NM/08/00533, vandmiljo@mtm.aarhus.dk

Afgørelsen er sendt pr. post til:

Sascha Christensen og Bo Øllegaard Christensen, Risvangsvej 16, 8530 Hjortshøj

⁸ Lov nr. 933 af 24. september 2009 om naturbeskyttelse med senere ændringer.